

УДК 81'276.6:355

DOI:<https://doi.org/10.31861/gph2024.850-851.147-153>

LEXICAL AND SEMANTIC CHANGES OF THE INTERNATIONALISMS OF THE MILITARY TERMINOLOGY

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ЗМІНИ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Людмила ФЕНЮК

асистент кафедри романської філології
факультет іноземних мов
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
l.feniuk@chnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-4449-5490>

The article focuses on the examination of the internationalisms in social and political sphere. Lexical and semantic changes during the process of the internationalisms' borrowing are explored in French, English and Ukrainian languages. Due to our analysis the expansion, restriction, deterioration of the meaning, metaphorical and metonymical transfer and desemantization are fixed in this study. In the triads of the internationalisms in military terminology the proper names' transposition and the improvement of the meaning are not found what can be clarified by the borrowing terminology specificity. These described lexical and semantic changes have been occurred as a consequence of language contact and the polysemy of most internationalisms. In view of modern geopolitical situation, the linguistic interest to the military terminology is increasing, so the further study related to the assimilation and translation of the internationalisms in military terminology are to our mind quite perspective.

Key words: internationalisms, military terminology, lexical and semantic changes.

Стаття присвячена вивченню інтернаціоналізмів суспільно-політичної сфери вжитку. Детально досліджені лексико-семантичні зміни в ході запозичення інтернаціоналізмів військової термінології у французькій, англійській та українській мовах. Внаслідок проведеного аналізу зафіксовано розширення і звуження значення, погіршення значення, метафоричні і метонімічні перенесення, десемантизацію. У триадах інтернаціоналізмів військової термінології не виявлено транспозицію власних назв та покращення значення, що пояснюється специфікою запозичуваної термінології.

Описані лексико-семантичні зміни відбулися внаслідок мовного контакту та багатозначності більшості інтернаціоналізмів. З огляду на поточну геополітичну ситуацію лінгвістичний інтерес науковців до військової термінології зростає, а

тому перспективними вважаємо подальші дослідження, які стосуватимуться питань асиміляції та перекладу інтернаціоналізмів військової термінології.

Ключові слова: інтернаціоналізми, військова термінологія, лексико-семантичні зміни.

I. ВСТУП

Перманентне вдосконалення досягнень науково-технічного прогресу відображається на лексико-семантичному рівні мови. Комп'ютеризація багатьох процесів стала причиною вживання значної кількості інтернаціональної лексики з метою уніфікації лексичних одиниць, мовної економії та задля позначення відсутніх явищ і понять.

З огляду на світові геополітичні тенденції та стан сучасної військової концептосфери (Акульшина, 2016, с. 30), військова лексика тісно увійшла в повсякденну мову, військові лексичні одиниці вже стали невід'ємною частиною вокабуляра, що зумовлює **актуальність** дослідження. Постає необхідність виокремлення серед військової термінології окремої категорії військових інтернаціоналізмів. Важливо також звернути увагу на особливості тлумачення військових термінів з урахуванням проведеного аналізу зміни їх семантики.

Питанням визначення військової лексики займались П.П. Мельник, М.М. Юрковська, В.М. Шевчук. Особливості перекладу військової термінології стали ядром наукових досліджень Ю. П. Бойко, Є. В. Долинського, М. О. Зайцевої, М.А. Сокаль, О.П. Оскірка, О.С. Зінченка. Н.Т. Акульшина запропонувала визначення понять *військовий дискурс, воєнний дискурс* (Акульшина, 2016, с. 32). Вітчизняні мовознавчі студії І.В. Усової та Г.О. Ханта сконцентрували свою увагу на інтернаціоналізації військових термінів (Усова і Хант, 2020, с. 250).

Об'єктом нашого дослідження є інтернаціоналізми суспільно-політичного вжитку в англійській, французькій та українській мовах. **Метою** – встановлення особливостей семантичних змін інтернаціоналізмів військової термінології. Завданням – детальний аналіз семантичних змін військових інтернаціоналізмів суспільно-політичної сфери, котрі набули повсякденного вжитку внаслідок складної геополітичної ситуації. **Матеріалом** слугували 105 одиниць полісемічних інтернаціоналізмів (35 триад інтернаціональної лексики з тлумачних словників згаданих мов (*Longman*), (*Larousse*), (*АТСУМ*)), які виявлено за допомогою методу суцільної вибірки слів, котрі є інтернаціоналізмами мінімум у трьох мовах.

II. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Досліджуючи інтернаціональну лексику, до власне інтернаціоналізмів відносимо лексичні одиниці, які вживаються у двох і більше близько- та віддалено споріднених мовах з однаковим лексичним значенням. Вони характеризуються відсутністю мовних кордонів і є функційно близькими у зіставлюваних мовах та зрозумілими за своєю семантикою.

Основним джерелом виникнення інтернаціоналізмів вважають мовний контакт двох чи більше мов. Так, для позначення міжнародних і регіональних конфліктів послуговуємося триадою: *terrorisme* (фр.) – *terrorism* (англ.) – *тероризм* (укр.), а внаслідок зміни методів державного правління вживаємо наступні інтернаціоналізми військової термінології: *escalation* (англ.) – *escalade* (фр.) – *ескалація* (укр.); *execution* (англ.) – *exécution* (фр.) – *екзекуція* (укр.)

З опертям на класифікації військової лексики Ю.В. Байло, М.І. Навальної, Ю.В. Калужинської у військовій лексиці виокремлюють дві основні групи, а саме: термінологічну спеціальну лексику та професійну загальноповсякденну лексику (Навальна і Калужинська, 2018, с. 219), яку ще називають військово-побутовою лексикою (Байло, 2013,

с. 63). Остання слугує спеціальною мовною сферою, функціонуючи між термінологічною та загальноживаною лексикою.

У нашому дослідженні зафіксовані інтернаціоналізми військової термінології, як-от: *génocide* (фр.) – *genocide* (англ.) – *геноцид* (укр.) для номінації характеру діяльності політичних партій, методів і форм партійної роботи та боротьби, та військово-технічної термінології, наприклад: *intervention* (фр.) – *intervention* (англ.) – *інтервенція* (укр.), які вживають для позначення спеціальних понять військової науки.

Умовно досліджувані інтернаціоналізми військової термінології можна поділити на 3 групи:

- 1) інтернаціоналізми, які відображають військові, міжетнічні та міжконфесійні конфлікти, як-от: *blocage* (фр.) – *blockade* (англ.) – *блокада* (укр.);
- 2) інтернаціоналізми сфери зовнішньої політики держави, до прикладу: *isolationnisme* (фр.) – *isolationism* (англ.) – *ізоляціонізм* (укр.);
- 3) інтернаціоналізми військово-технічної термінології, наприклад: *artillerie* (фр.) – *artillery* (англ.) – *артилерія* (укр.).

Інтернаціоналізми військової термінології в досліджуваних мовах зазнали певних семантичних змін. Суттєвою причиною видозміни значення вважають саму природу мови, яка тяжіє до закріплення нових понять та смислів. Послугуємося ґрунтовними семантичними класифікаціями Г. Пауля (*Paul, 1920*), В.Д. Пономаренко та О.В. Ляхової (*Пономаренко і Ляхова, 2024*), які виокремлюють наступні види зміни лексичного значення: 1) розширення значення слова; 2) звуження значення слова; 3) покращення значення слова (меліорація); 4) погіршення значення слова (пейорація), ми застосували розширену класифікацію семантичних змін, яка включає: 1) звуження значення; 2) розширення значення; 3) погіршення значення; 4) покращення значення; 5) метафоричні перенесення; 6) метонімічні перенесення; 7) транспозицію власних назв; 8) десемантизацію.

Результати дослідження виявили не всі види семантичних змін у тріадах досліджуваних інтернаціоналізмів військової термінології. Отже, пропонуємо зосередити увагу на виявлених семантичних змінах інтернаціональної лексики.

Загалом звуженням значення вважається зменшення семантичного обсягу слова, що відбувається в результаті тривалого історичного розвитку чи в контексті мовленнєвого вжитку (*Пономаренко і Ляхова, 2014, с. 92*). Прикладами звуження семантичного значення інтернаціоналізмів військової термінології можуть слугувати: *exécution* (фр.) – *execution* (англ.) – *екзекуція* (укр.) чи *protocole* (фр.) – *protocol* (англ.) – *протокол* (укр.)

Початковими значеннями інтернаціоналізму *exécution* у французькій мові були: „1) дія виконання, реалізації; 2) дія створення твору; 3) дія реалізації чогось, завершення виконання дії; 4) дія, манера інтерпретації музичного твору, хореографії; 5) дія, яка приводить до смерті когось, дія вбивства; 6) дія дискредитації когось, яка призводить до втрати репутації; 7) *фин.*: продаж чи покупка за рахунок спекулятивних дій; 8) *юр.*: завершення боргу, зобов'язання; 9) *інформ.*: керування за допомогою центрального комп'ютера сукупністю інструкцій програми машинною мовою оснащеною головною пам'яттю” (*Larousse*). В англійській мові це запозичення вживається у чотирьох значеннях, що свідчить про звуження його семантичного обсягу, *execution* – „1) дія чи процес виконання; 2) виконання чи дія, що приводить до виконання смертного вироку; 3) стиль чи манера, при яких щось є завершеним; 4) посилення суджень під час судового засідання” (*Longman*). В українській мові це запозичення функціонує з двома значеннями, пор. укр. *екзекуція* – „1) тілесне покарання; 2) виконання судового чи адміністративного вироку про смертну кару, тілесне покарання, стягнення боргу, податку і т. ін.” (*АТСУМ*).

Розширення значення слова є протилежним процесом до звуження його значення, тобто є вживанням слова в більш широкому значенні. Типовими прикладами розширення значення інтернаціоналізмів військової термінології є: *capitulation* (фр.) – *capitulation* (англ.) – *капітуляція* (укр.), *opposition* (фр.) – *opposition* (англ.) – *опозиція* (укр.), *tribunal* (фр.) – *tribunal* (англ.) – *трибунал* (укр.).

У французькій мові *capitulation* є двозначним полісемантом військової термінології: „1) дія складання зброї; 2) конвенція, яка встановлює умови при передачі території, на якій ведуться бойові дії” (*Larousse*). Однак, внаслідок семантичного розвитку архісема „складання зброї” перейшла в узагальнене значення „здавання”. André Piyere de Mandiargues вживає конструкцію „*le bonheur de la capitulation*” (*Larousse*) в контексті „щастя капітуляції”.

В англійській мові *capitulation* володіє кількома значеннями: „1) дія капітуляції; 2) документ, що містить терміни капітуляції; 3) твердження, яке підсумовує головні розділи теми; 4) визнання поразки перед ворогом” (*Longman*). Архісема „дія капітуляції” піддалась розширенню семантики і вживається зі значенням „визнання поразки” в такому контексті: „*Changes in the law and the social security system force everyone, female, male, old, young, to maintain the capitulation* (*Longman*) – „Зміни в законі та системі соціальної безпеки змушують всіх – жінок, чоловіків, старих, молодих визнати капітуляцію”.

В українській мові лексема *капітуляція* теж зазнала виходу за межі базової лексико-семантичної парадигми: „1) припинення збройного опору й здача переможцеві на певних умовах, запропонованих ним; 2) *перен.* відмова від боротьби, визнання безсилля перед ким-, чим-небудь” (*АТСУМ*). Відбувся перехід від архісеми „припинення збройного опору” до узагальненого значення „відмови від боротьби”.

Погіршення значення слова обумовлює появу негативного чи несхвального компонента значення. Прикладами інтернаціоналізмів військової термінології із пейоризацією значення слугують: *protection* (фр.) – *protection* (англ.) – *протекція* (укр.), *régime* (фр.) – *regime* (англ.) – *режим* (укр.), *sanction* (фр.) – *sanction* (англ.) – *санкція* (укр.).

Нейтральними семантичними значеннями інтернаціоналізму *protection* у французькій мові є „1) дія захисту когось від небезпеки, зла чи ризику; 2) дія з метою збереження, захисту; 3) те, що захищає від небезпеки, не наражає на ризик; 4) дія покращення діяльності, фінансова допомога; 6) *біол.*: функція, завдяки якій живі істоти захищаються від несприятливих факторів; 7) *інформ.*: техніка, що дозволяє лімітувати у зв'язку з певними критеріями доступ до папки, до банку даних, до сервера; 8) *металур.*: покриття площі з метою її захисту від окислення, корозії та ін.” (*Larousse*). Однак п'яте значення відноситься до погіршення значення, оскільки позначає особу, „вдало обрану для забезпечення переваг, надання привілеїв” (*Larousse*). В англійській мові спостерігається збереження відносно нейтральних значень, пор. з англійською мовою *protection* – „1) дія захисту або умова бути захищеним; 2) щось, що захищає; 3) система, політика чи теорія певних заходів, вжитих з метою захисту; 4) документ, що гарантує захист або імунітет від арешту або переслідування; 5) забезпечення захисту ведення процесу при його зупинці; 6) захист грошових вкладень” (*Longman*).

В українській мові запозичення *протекція* вживається із погіршенням значення, яке слід інтерпретувати, як підтримка чи прихильність з метою влаштування справи чи кар'єри. Особливо яскраво це явище фіксується у виразі *за протекцією*, що має значення „завдяки заступництву, підтримці впливової особи” (*АТСУМ*).

Протилежний процес до погіршення значення (покращення значення) та процес транспозиції власних назв під час зіставлення інтернаціоналізмів військової термінології не виявлено. Однак, встановлено метафоричні перенесення, що мають за основу відношення перетину понять. Прикладом можуть слугувати перенесені значення таких інтернаціоналізмів: *armée* (фр.) – *army* (англ.) – *армія* (укр.), *automate* (фр.) – *automate* (англ.) – *автомат* (укр.), *capitulation* (фр.) – *capitulation* (англ.) – *капітуляція* (укр.), *hetman* (фр.) – *hetman* (англ.) – *гетьман* (укр.), *légion* (фр.) – *legion* (англ.) – *легіон* (укр.), *liquidation* (фр.) – *liquidation* (англ.) – *ліквідація* (укр.).

У французькій мові *armée* визначається як „1) сукупність військових сил держави; 2) сукупність військових прийомів, застосованих під час експедиції, під час військової операції, місії чи підпорядковані командуванню великого капітана; 3) велика кількість військових сил, які складаються з багатьох армійських частин, які ведуть бій по відношенню до тилу армії; 4) *перен.* натовп, велика кількість осіб чи речей, які утворюють групу” (*Larousse*). В англійській мові лексема *army* представлена двома перенесеними значеннями:

„1) наземні військові сили нації; 2) військове угруповання, яке складається з двох чи більше частин, що надає військові послуги чи підтримку; 3) військовий пайок; 4) *перен.* велика кількість людей, об'єднаних з певною метою; 5) *перен.* велика кількість осіб чи тварин, більшість” (*Longman*).

В українській мові знаходимо одне метафоричне значення лексеми *армія* (лексико-семантичний варіант 5), пор.: „1) сукупність усіх сухопутних, морських і повітряних збройних сил держави; 2) сухопутні збройні сили; 3) з'єднання, що складається з кількох корпусів або дивізій різних родів військ для ведення бойових операцій під час війни; 4) *дорев.* переважна більшість сухопутних військ, яка, на відміну від гвардії, не мала службових привілеїв; 5) *перен.* маса людей, об'єднаних спільною ознакою, справою і т. ін.” (*АТСУМ*)

Ще одним виявленим процесом лексичного значення є метонімія, що ґрунтується на перенесенні найменування за суміжністю. Типовими прикладами слугують: *colonie* (фр.) – *colony* (англ.) – *колонія* (укр.), *congrès* (фр.) – *congress* (англ.) – *конгрес* (укр.), *démocratie* (фр.) – *democracy* (англ.) – *демократія* (укр.), *département* (фр.) – *department* (англ.) – *департамент* (укр.), *terreur* (фр.) – *terreur* (англ.) – *терор* (укр.), *terrorisme* (фр.) – *terrorism* (англ.) – *тероризм* (укр.).

Перенесення значення за суміжністю трапляються в наступних інтернаціональних тріадах з семантичними структурами, які містять лише один лексико-семантичний варіант, наприклад: *terroriste* (фр.) – *terrorist* (англ.) – *терорист* (укр.). Дана тріада інтернаціоналізмів вживається зі спільним значенням „особа, пов'язана з терористичними актами” (*Larousse*).

Складним прикладом зміни значення слугує інтернаціоналізм *tribunal*, який функціонує у французькій мові з 4 значеннями: „1) місце, де засідають судді, посадові особи; 2) сформована юрисдикція одного або кількох суддів, які судять разом; 3) сукупність суддів, що складають трибунал; 4) те, що носить характер суду, вироку” (*Larousse*). Можна спостерігати перехід від архісеми „місце засідання” до узагальненого значення „судовий характер”. В англійській мові лексема *tribunal* оперує трьома лексичними значеннями: „1) підвищена платформа, де засідають судді, історично в римській базиліці; 2) суд чи будь-яке приміщення, де відбуваються судові засідання; 3) суд (у Британії), який скликається урядом для розслідування особливих справ” (*Longman*). В даному випадку можна помітити перехід від архісеми „місце засідання” до значення „судове засідання”.

В українській мові у вживанні лексеми *трибунал* спостерігається перехід від початкового значення „місце розгляду справи” до „судове засідання”, як-от: „1) у Стародавньому Римі – підвищення, на якому високі урядові особи (консули, претори) публічно розглядали судові справи; 2) у деяких буржуазних країнах – суд першої інстанції та апеляційна інстанція для справ, розглянутих мировими суддями”. Однак варто зазначити, що в українській мові функціонує також спеціалізоване (звужене) значення лексеми *трибунал*, до прикладу: *військовий трибунал* є судом, який розглядає військові злочини, що відносяться до його повноважень згідно із законом (*АТСУМ*).

У сучасному мовознавстві десемантизацією прийнято вважати процес, внаслідок якого відбувається зникнення семем у структурі лексеми (*Пауль, 1960, с. 159*). Типовими прикладами слугують: *acte* (фр.) – *act* (англ.) – *акт* (укр.), *base* (фр.) – *base* (англ.) – *база* (укр.), *bloc* (фр.) – *bloc* (англ.) – *блок* (укр.), *intégration* (фр.) – *integration* (англ.) – *інтеграція* (укр.).

У французькій мові лексема *dictateur* володіє такими значеннями: „1) особа, яка перебуває на чолі держави, здійснює всі види влади під власним контролем авторитарним шляхом; 2) авторитарна особа, яка нав'язує свою волю іншим; 3) абсолютний майстер у певній діяльності; 4) в Римській імперії – магістр, який викликався в надзвичайних кризових ситуаціях консулами за проханням сенату на керівну посаду в Італії мінімум на 6 місяців” (*Larousse*). Інтернаціоналізм *dictateur* піддався явищу десемантизації, як-от: *dictateur de la mode*, де *dictateur* втрачає початкове значення „особа, яка перебуває на чолі держави” і представлене максимально розширеним значенням „законодавець моди”.

В англійській мові лексема *dictator* зафіксована з такими значеннями: „1) правитель, який неефективно використовує конституцію, закони, абсолютний правитель; 2) у стародавньому

Римі призначена особа вищою владою на період кризової ситуації; 3) особа, що приймає рішення, ухвалює; 4) особа, що поводить себе як авторитарна чи тиранічна особа” (*Longman*). Це слово піддалося десемантизації в контексті: „*fashion dictator*”, де виявлені втрата початкового значення „правитель” і поява максимально узагальненого значення „особа, що приймає рішення, ухвалює”.

В українській мові лексема *диктатор* об’єднує три лексико-семантичні варіанти: „1) особа, що має в державі необмежену владу; 2) той, хто ігнорує колегіальність, допускає грубе адміністрування; 3) у стародавньому Римі – призначена сенатом для оборони країни особа, яка мала необмежені повноваження” (*АТСУМ*). На протигагу французькій та англійським мовам, українська лексема *диктатор* не піддалося явищу десемантизації і вживається із своїм початковим значенням. Однак слід зазначити, що ця лексема в українській мові вживається з погіршенням значення, як-от: „Як тільки не називають театральних режисерів: і суперниками, і диктаторами, і тлумачами” (*Літ. Укр.*, 3.ІУ 1962, 3) (*АТСУМ*).

Результати семантичних змін в інтернаціональній військовій термінології представлені в таблиці 1 (див. табл. 1)

Таблиця 1

Кількісні характеристики семантичних змін в інтернаціональній військовій термінології

Тип семантичних змін	Кількість	Приклади
1. Звуження значення	8 триад	commissaire (фр.) – commissar (англ.) – комісар (укр.)
2. Розширення значення	5 триад	colonisation (фр.) – colonization (англ.) – колонізація (укр.)
3. Погіршення значення	4 триади	sanction (фр.) – sanction (англ.) – санкція (укр.)
4. Метафоричні перенесення	5 триад	armée (фр.) – army (англ.) – армія (укр.)
5. Метонімічні перенесення	9 триад	département (фр.) – department (англ.) – департамент (укр.)
6. Десемантизація	4 триади	base(фр.) – base (англ.) – база (укр.)

III. ВИСНОВКИ

Результати описаного дослідження інтернаціональної лексики свідчать про те, що запозичення військової термінології набуло вагомого значення, хоча й деякі дослідники зазначають, що термінологічна військова лексика в українській мові перебуває на етапі інтенсивного творення й кодифікації (*Сокаль, Оскирко і Зінченко, 2023, с. 178*). Проведений аналіз семантичних змін інтернаціоналізмів військової термінології свідчить про фіксацію найдрібніших змін в словниковому складі мови в результаті багатозначності більшості слів. Головною причиною зміни лексичного значення можна вважати тяжіння до закріплення нових смислів за словом. В ході дослідження нами була застосована й проаналізована розширена класифікація семантичних змін, яка включає: 1) звуження значення; 2) розширення значення; 3) погіршення значення; 4) покращення значення; 5) метафоричні перенесення; 6) метонімічні перенесення; 7) транспозицію власних назв; 8) десемантизацію. Проте виявлено не всі види семантичних змін в триадах досліджуваних інтернаціоналізмів військової термінології.

З огляду на зростання лінгвістичного інтересу науковців до військової термінології, внаслідок формування складної геополітичної ситуації, перспективними вважаємо подальші дослідження, які стосуватимуться питань асиміляції та перекладу інтернаціоналізмів військової термінології.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Акульшина Н.Т. Сучасна військова термінологія: когнітивно-прагматичні виміри: дис. на здобуття наукового ступеня канд. філол. наук: 10.02.15 КНУ ім. Тараса Шевченка. К., 2016. 353 с.
 АТСУМ: Академічний тлумачний словник української мови (1970-1980) [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://sum.in.ua>.

- Байло Ю.В. Особливості поняття «військовий термін» (семантичний аспект). Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія «Філологічні науки». Ніжин, 2013. Кн. 3. С. 62–65
- Навальна М., Калужинська Ю. Актуалізація лексем на позначення військових дій, процесів та станів. Психолінгвістика. Psycholinguistics. Переяслав, 2018. № 24 (2). С. 218–235.
- Пономаренко В.Д., Ляхова О.В. Звуження значення як динамічний процес у лексико-семантичній системі сучасної української мови. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Сер.: Філологія. 2014. Вип. 70. С. 92-97.
- Сокаль М., Оскирко О., Зінченко О. Особливості перекладу військової термінології. Вісник Дрогобицького державного педагогічного університету. Сер. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 62. Том 2. С.174 -179.
- Усова І.В., Хант Г.О. Запозичення та інтернаціоналізація формування англомовних авіаційних термінів. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. К., 2020. Том 31 (70). № 2 . Ч. 2 . С. 249-253.
- Le petit Larousse illustré [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais-monolingue>
- Longman Dictionary of Contemporary English [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.ldoceonline.com/>
- Paul Hermann, *Principien der Sprachgeschichte*, Halle/Saale, Max Niemeyer, 1920. 500 S.

REFERENCES

- Akul'shina N.T. Suchasna viys'kova terminolohiya: kohnityvno-prahmatychni vymiry: dys. na zdobuttya naukovoho stupenya kand. filol. nauk: 10.02.15 KNU im. Tarasa Shevchenka. [Modern military terminology] K., 2016. 353 p.
- [ATSUM](http://sum.in.ua): Akademichnyy tлумachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy (1970-1980) [Elektronnyy resurs] Rezhym dostupu: <http://sum.in.ua>.
- Baylo YU.V. Osoblyvosti ponyattya «viys'kovyy termin» (semantychnyy aspekt). Naukovi zapysky Nizhyn's'koho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholya. Seriya «Filolohichni nauky». Nizhyn, 2013. Kn. 3 Pp. 62-65
- Naval'na M., Kaluzhyn's'ka YU. Aktualizatsiya leksem na poznachennya viys'kovykh diy, protsesiv ta staniv. Psykholinhvistyka. Psycholinguistics. Pereyaslav, 2018. № 24 (2). Pp. 218–235.
- Ponomarenko V.D., Lyakhova O.V. Zvuzhennya znachennya yak dynamichnyy protses u leksyko-semantychniy systemi suchasnoyi ukrayins'koyi movy. [[Restriction of meaning](#) as a dynamic process in lexical and semantic system of modern Ukrainian language]. Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V.N Karazina. Ser.: Filolohiya. 2014. Vyp. 70. Pp. 92-97
- Sokal' M., Oskyrko O., Zinchenko O. Osoblyvosti perekladu viys'kovoyi terminolohiyi. [Specificity of translation of the military terminology]. Visnyk Drohobyts'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Ser. Aktual'ni pytannya humanitarnykh nauk. Drohobych : Vydavnychyy dim «Hel'vetyka», 2023. Vyp. 62. Tom 2. P.174 -179.
- Usova I.V., Khant H.O. Zapozychennya ta internatsionalizatsiya formuvannya anhlomovnykh aviatsiynykh terminiv. [Borrowings and international formations of aviation terms]. Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernads'koho. Seriya: Filolohiya. Sotsial'ni komunikatsiyi. K., 2020. Tom 31 (70). № 2 . CH. 2 . S. 249-253.
- Le petit Larousse illustré [Elektronnyy resurs] Rezhym dostupu: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais-monolingue>
- Longman Dictionary of Contemporary English [Elektronnyy resurs] Rezhym dostupu: <https://www.ldoceonline.com/>
- Paul Hermann, *Principien der Sprachgeschichte*, Halle/Saale, Max Niemeyer, 1920. 500 p.

Отримано: 16 жовтня 2024 р.

Прорецензовано: 17 листопада 2024 р.

Прийнято до друку: 4 грудня 2024 р.